

Przedmowa

Niniejsze drugie wydanie tomu 6. **Systemu Prawa Karnego** różni się od wydania poprzedniego. Od czasu opracowania wydania z 2010 r. upłynęło już kilka lat, które były okresem licznych nowelizacji Kodeksu karnego. Ostatnio przepisy Kodeksu karnego z 1997 r. zostały zmienione najobszerniejszą nowelizacją na mocy ustawy z 20.2.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 396), która weszła w życie 1.7.2015 r. Ustawa ta w sposób zasadniczy zmieniła bądź zmodyfikowała dotychczasowy stan prawny w zakresie kar i innych środków reakcji prawnokarnej. Istotne zmiany wprowadziła też ustawa z 20.3.2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 541). Powstała zatem potrzeba aktualizacji pierwszego wydania.

Niniejsze wydanie tomu 6. uwzględnia wszystkie zmiany dotyczące kar i innych środków reakcji prawnokarnej, które weszły w życie po ukazaniu się poprzedniego wydania. Należy podkreślić, że dokonane zmiany niekiedy były tak szerokie i gruntowne, jak np. w odniesieniu do kary ograniczenia wolności, czy warunkowego zawieszenia wykonania kary, że wymagały wzbogacenia wcześniejszego tekstu o liczne nowe wątki. Co więcej, nowością odzwierciedlającą wzmocnienie idei kompensacji w prawie karnym jest wyodrębnienie w Kodeksie karnym nowego rozdziału Va zatytułowanego „Przepadki i środki kompensacyjne”, w którym umiejscowiono sankcje karne służące idei kompensacji oraz przepadek, wcześniej zaliczane do katalogu środków karnych. Ten zabieg legislacyjny zmienił dotychczasową systematykę sankcji karnych i w miejsce czterech grup środków reakcji karnej, tj. kary, środki karne, środki związane z poddaniem sprawcy próbie oraz środki zabezpieczające, obecnie wyodrębnić należy pięć grup, tj. kary, środki karne, przepadek i środki kompensacyjne, środki związane z poddaniem sprawcy próbie oraz środki zabezpieczające. Taki stan rzeczy uzasadniał dokonaną w drugim wydaniu modyfikację tytułu tomu 6. na nowy „Kary i inne środki reakcji prawnokarnej”. Wydaje się, że ten związły tytuł nadal oddaje treść zawartą w prezentowanym wydaniu.

W konsekwencji, rozważania tomu szóstego objęły zagadnienia dotyczące poszczególnych środków reakcji prawnokarnej, przedstawione w ramach czterech rozdziałów: rozdział I – Kary, rozdział II – Środki karne, rozdział III – Przepadek i środki kompensacyjne, rozdział IV – Poddanie sprawcy próbie (środki probacyjne). Prezentowane zagadnienia stanowią dopełnienie problemów ogólnych nauki o karze, którym poświęcony jest tom 5 Systemu Prawa Karnego. Należy dodać, że problematykę środków zabezpieczających przedstawia tom 7 Systemu.

Drugie wydanie tomu 6. nie tylko uwzględnia liczne zmiany i uzupełnienia związane ze zmianą stanu normatywnego. Uwzględnia również zaktualizowaną literaturę przedmiotu oraz orzecznictwo sądowe. Równocześnie udoskonalono strukturę opracowania oraz dokonano niezbędnych poprawek tekstu poprzedniego.

Prezentowana publikacja jest dziełem zbiorowym siedemnastu Autorów. Dążeniem redaktora tomu było uzyskanie względnie jednolitego charakteru pod względem formal-

Przedmowa

nym opracowania. Wypada jednak podkreślić, że nie zawsze zachowanie jednolitości było zasadne i możliwe, jako że problematyka poszczególnych sankcji karnych charakteryzuje się daleko idącymi odrębnościami, chociażby z uwagi na tradycję historyczną. Można wyrazić przekonanie, że indywidualne podejście badawcze Autorów świadczy o bogactwie polskiej nauki prawa karnego.

Jednym ze Współautorów pierwszego wydania tomu szóstego, a zarazem Pierwszym Redaktorem Naczelnym Systemu Prawa Karnego był Profesor Andrzej Marek, który aktywnie uczestniczył w powstaniu tego tomu. Niestety, Profesor Andrzej Marek zmarł 3.2.2012 r. Jego odejście jest niepowetowaną stratą dla całej polskiej nauki.

Jako redaktor tomu, w porozumieniu z Wydawcą, zdecydowałam o zachowaniu maksymalnej integralności tekstów opracowanych przez prof. Andrzeja Marka i ograniczeniu ingerencji w autorski tekst Profesora zatytułowany „Pojęcie i formy probacji. Zagadnienia ogólne” tylko do jego aktualizacji. Natomiast w przypadku tekstu Profesora opracowanego we współautorstwie z dr. hab. T. Oczkowskim pt. „Obowiązek naprawienia szkody” – jego aktualizację i finalne opracowanie powierzyłam prof. T. Oczkowskiemu, uczniowi Prof. Andrzeja Marka, z nadzieją, że zostanie zachowana materia opracowana przez Profesora.

Białystok, styczeń 2016 r.

Prof. dr hab. *Mirosława Melezini*